

POLIOMIELĪTS

Slimību profilakses un
kontroles centrs

Poliomielīts ir akūta smaga infekcijas slimība, ko izraisa poliovīruss. Tas sagrauj nervu šūnas, kas aktivizē muskuļus, tādējādi var iestāties smaga neatgriezeniska paralīze vai pat nāve.

Lai gan vakcinācijas rezultātā Latvijā un lielākajā daļā pasaules valstu poliomielīts ir izskausts, vakcināciju pret šo bīstamo infekciju turpina, jo pastāv vīrusa ievēšanas risks no dažādām Āzijas un Āfrikas valstīm. Saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) datiem, 2016. gadā poliomielīta gadījumi tika reģistrēti Afganistānā, Nigērijā un Pakistānā.

Kurš var saslimt ar poliomielītu?

- Pret poliomielītu **nevakcinēti cilvēki**, no kuriem visuzņēmīgākie ir **bērni** vecumā **līdz 5 gadiem**.
- Cilvēki, kuri **nav saņēmuši pilnu vakcinācijas kursu** atbilstoši Vakcinācijas kalendāram.
- Pieaugušie, kuri **nav veikuši** balstvakcināciju (atkārtotu vakcīnas ievadīšanu).

Kā var inficēties ar poliomielītu?

Infekcijas avots ir **slims cilvēks** vai cilvēks, kuram netiek novērotas slimības pazīmes, bet kurš ir infekcijas izraisītāja nēsātājs. **Poliovīruss izdalās no organisma ar fekālijām un augšējo elpceļu izdalījumiem.**

Vīruss viegli izplatās, ja poliomielīta slimnieks vai nēsātājs neievēro personīgo higiēnu un ar **nemazgātām rokām pēc tualetes apmeklējuma aizskar koplietošanas priekšmetus, piesārņo pārtiku, ūdeni.**

Poliomielīta vīruss izplatās arī **gaisa pilienu ceļā, slimniekam runājot, klepojot un šķaudot.**

Kādi ir poliomielīta simptomi?

Slimības simptomi parasti parādās apmēram **7-10 dienu laikā** pēc inficēšanās, taču var parādīties arī no 3. līdz pat 35. dienai pēc inficēšanās.

Visbiežāk infekcija norit **bez simptomiem**, 25% gadījumu infekcijai raksturīgi nespecifiski simptomi – **drudzis, galvassāpes, slikta dūša, vemšana, sāpes vēderā un/vai kakla sāpes.**

Kādas ir infekcijas sekas?

Vīruss var izplatīties no gremošanas trakta uz centrālo nervu sistēmu un izraisīt **meningītu** (smadzeņu apvalku iekaisumu) vai retos gadījumos **paralīzi** (1% gadījumu) **nervu bojājumu rezultātā**. Poliomiēlīta izraisītas sekas var būt **akūta šļauganā paralīze** ar raksturīgu progresējošu **ekstremitāšu muskuļu vājumu**, kas var attīstīties līdz paralīzei. Tā ir vissmagākā poliomiēlīta komplikācija, jo var izraisīt **neatgriezenisku invaliditāti vai nāvi**.

Ja Tev pēdējā laikā ir bijis ceļojums uz teritorijām, kurās poliomiēlīts nav pilnībā izskausts, vai pastāv aizdomas, ka esi inficējies, parādoties poliomiēlīta vīrusam raksturīgiem simptomiem, nekavējoties vērsies pie ārsta!

Kāda ir poliomiēlīta ārstēšana?

Pret poliomiēlītu nav medikamentu. Saslimšanas gadījumā ārstēšanas mērķis ir mazināt slimības izraisīto simptomu smagumu.

Kā diagnosticē poliomiēlītu?

Poliomiēlītu diagnosticē, veicot izmeklējamā materiāla (fekāliju parauga) klīnisko pārbaudi slimības izraisītāja klātbūtnes noteikšanai.

Kā nenaslimt?

Efektīvākā aizsardzība pret saslimšanu ar poliomiēlītu **ir vakcinācija atbilstoši Vakcinācijas kalendāram vai pirms došanās ceļojumā uz poliomiēlīta skarto valsti**.

Vakcinācijas kalendārā ir iekļauta vakcīna pret poliomiēlītu bērniem kombinēto vakcīnu sastāvā atbilstoši bērna vecumam: pamatvakcinācija – 2, 4, 6 mēnešos un balstvakcinācija – 12–15 mēnešos, 7 un 14 gadu vecumā.

Ceļotājiem pirms došanās uz teritorijām, kurās poliomiēlīts nav izskausts (saistībā ar to, ka epidemioloģiskā situācija mainās, jāseko līdzi aktuālākai PVO informācijai) **jābūt vakcinētiem pret poliomiēlītu:**

- iepriekš nevakcinētām personām vajadzīgs pilns pamatvakcinācijas kurss – trīs potes (otrā tiek veikta 1–2 mēnešus vēlāk pēc pirmās potes un trešā – 6–12 mēnešus vēlāk pēc otrās potes);
- vakcinētiem cilvēkiem, kuri iepriekš (vairāk nekā pirms 12 mēnešiem) saņēmuši trīs vai vairāk vakcīnas devas, jāsaņem vēl viena poliomiēlīta vakcīnas deva (balstvakcinācija).

Vakcinējoties pret poliomiēlītu pirms infekcijas skartās teritorijas apmeklēšanas, var izmantot kombinētās vakcīnas atbilstoši vecumam, konsultējoties ar ārstu, t. sk. pieaugušo vakcinācijai var izmantot kombinēto vakcīnu pret difteriju, stingumkrampjiem un poliomiēlītu. Pieaugušo vakcinācija pret poliomiēlītu nav apmaksāta no valsts budžeta līdzekļiem, un tas ir maksas pakalpojums.

Ja ārsta padoms nepieciešams ārpus Tava ģimenes ārsta darba laika, zvani uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni – 66016001.

Tālruņa darba laiks: darba dienās no plkst. **17.00 līdz 8.00, bet brīvdienās un svētku dienās – visu diennakti.**

Plašāku informāciju par infekcijas slimībām, vakcināciju un profilaksi meklē **www.spkc.gov.lv**, kā arī pie sava ģimenes ārsta.